

מלחמה - אתחלתא דגאולה

(מגילה יז ע"ב)

מִלְחָמָה – פְּנִים וְאַחֹר – אֶף וְחִמָּה

כתיב (שמואל ב' י, ט) וַיֵּרָא יוֹאָב כִּי־הִיָּתָה אֵלָיו פְּנֵי הַמִּלְחָמָה מִפְּנִים וּמֵאַחֹר וַיִּבְחַר מִכָּל בְּחוּפֵי יִשְׂרָאֵל וַיַּעֲרֹךְ לְקָרְאֵת אֲרָם: וביאר אברבנאל (שם) כוונת הפסוק באומרו "הַמִּלְחָמָה מִפְּנִים וּמֵאַחֹר" וז"ל, רוצה לומר שהייתה לו המלחמה מפנים עם האויבים אשר בשדה, ומאחור עם האויבים אשר בפתח שער העיר, עכ"ל. כלומר שהיא מוקף במלחמה.

שורש המלחמה מפנים ומאחור בעמלק, וכנגד כך שומר השי"ת
ושורש המלחמה מפנים ומאחור, הוא בעמלק. כמו שמובא בפנים יפות (דברים כה, יח), וז"ל, מלחמות עמלק היה המלחמה כבידה פנים ואחור, כדכתיב גבי יואב (שמואל ב' י, ט) וַיֵּרָא יוֹאָב כִּי־הִיָּתָה אֵלָיו פְּנֵי הַמִּלְחָמָה מִפְּנִים וּמֵאַחֹר. כי השר של עמלק הוא היצה"ר כידוע, והנה נלחם עם ישראל בפנים שרפו ידם בתורה. ועמלק מאחור, הרי שהיתה המלחמה פנים ואחור, עכ"ל.

וכנגד כך השי"ת עומד לשמור את ישראל פנים ואחור. כמ"ש בספר השם (ד"ה הוי"ה ההולך), וז"ל, יקוק ההולך לפניך, ראש וסוף הפסוק ה', לפי שאם יהיו האויבים מלפניהם ומלאחריהם במלחמה כמו ליואב מפנים ומאחור, כמוני ה' לְפָנֶיךָ וְיִמְאַסְפֶם אֵלָיִי יִשְׂרָאֵל (ישעיהו נב, יב), עכ"ל.

שליטת האחור בפנים מתגלה בפרט בחוטם

והנה שורש 'מלחמה' מגלה בחינת אחור בפנים. היות שפנים מהותם - הארת פנים, וסבר פנים יפות. ואחור עינינו הסרת פנים. ומתגלה שליטת האחור בפנים, כפנים זעומות וכועסות. וביתר חדוד, בחינת אחור בפנים מתגלה בפרט בחוטם הנקרא - 'אף', ר"ת אחור פנים. והיינו כאשר יש בחוטם כעס וחרון אף, (חרון - אחור, שורשים קרובים), זהו תוקף שליטת האחור בפנים.

וזהו מלחמה, שמורכבת מאותיות מל - חמה. מל - מלשון הסרה, גילוי. וחמה - מלשון כעס. והיינו במלחמה יש גילוי של כעס. וכמ"ש להדיא בקרא (ישעיהו מב, כה) וַיִּשְׁפֹּךְ עָלָיו חֲמָה אֶפֶס וַעֲזִיזוּ מִלְחָמָה. וביאר (שם) המלבי"ם (פ' באור המילות) וז"ל, שהאף הזה המעניש מלא חמה פנימית, וגם עזוז מלחמה בגלוי, עכ"ל. וכתב והקבלה (בראשית מז, ט) וז"ל, מְגֹנְפֵי מִלְשׁוֹן אִישׁ חֲמָה וְגֵרָה מִדּוֹן, והתגר בו מלחמה, עכ"ל.

שורש המלחמה מכוח החמה שמאירה בתוקפה עד שש שעות

ואמרו חז"ל (מכילתא עמלק פרשה א, הובא ברבינו בחיי שמות יז, יב) וז"ל, "עַד פֶּאֱ הַשָּׁמֶשׁ" כל המלכיות אין עושין מלחמה אלא עד שש שעות מן היום, אבל מלכות הרשעה עושה מלחמה שחרית וערבית, עכ"ל. וביאורו, כי מלחמה, אותיות מל - חמה (כפי שהוזכר), ומכח חום החמה נגלה כח של חמה וכעס, ומכח כך נלחמים באויביו. ומטעם הכי אחר שש שעות שהחמה מתחילה להתמעט, אינם נלחמים. כי נחסר להם שורש הכח שמכחו הם נלחמים. אולם מלכות הרשעה, מכחה של עמלק, שנאמר בו (דברים כה, יח) אֲשֶׁר קָרַף - לשון של קור, נלחם הן מכח חום והן מכח קור, ולכך עושים מלחמה שחרית וערבית.

ושורש דברים אלו נתבאר בספר פירוש המלות הנוכריות (הקדמה, וכן אותו אף, ערך איש) וז"ל, איש מלחמה, עינינו בעל חמה, כמו איש חמה, שענינו בעל חמה, איש אף, עכ"ל.